

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 10 korona, félévre 5 korona, negyedévre 2 korona 50 fillér. Egy eszám ára 10 fillér.
Községek, tanítók, iparosok és egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 8 koronáért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadóhivatal K.-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Államiság a dualizmusban.

Sok panasz hangzik fel amiatt, hogy a közösügyek intézése körül a magyar nyelv, a magyar államiság nem nyer kellő kifejezést. Mintha ezekben az intézményekben a magyar állami eszme elhomályosíthatnák és valami közös státus eszméje lebegne ezekben a közös ügyekben. Régi panaszok ezek. Egynémely már orvosoltatott. Több panasz azonban komolyabb alappal nem bír. Ellenben vannak igenis nyomós gravamenek, amelyek még mindig orvoslásra szorulnak.

Az egész dualizmus a két független állam tartós szövetségén alapszik. Nem engedhető meg tehát, hogy az egyik állam a hivatalos reprezentáció körül a másikat háttérbe szorítsa. Minden gravamennél azt kell szorgosan vizsgálni, vajon az egyik állam van-e fölényben a másik felett! Avagy a reprezentáció csak egy régi remniszcencia jellegét viseli magán, mely azonban nem derogál a mostani állami rendnek.

A delegáció mostani ülészaka alatt szóba hozták a hadi tengerészet lobogóját. Az ellenzékipárt szónoka azt mondta, hogy ez a lobogó az osztrák színeket viseli. (Piros-fehér-piros.) Széll Kálmán magyar miniszterelnök nyomban felvilágosítással szolgált arra nézve, hogy ez a hadi tengerészeti lobogó tulajdonképpen nem osztrák zászló, hanem az osztrák

színekből készült zászló ugyan, melyen azonban egy idealizált állami ezimer van, amely állam tulajdonképpen nem létezik. Ennélfogva ez a Mária Terézia királyné által létesített zászló nem sértheti a magyar állam függetlenségét, mert ez a zászló nem szimboluma Ausztriának. Ez egy semleges lobogó, melyet egész bátran közös lobogónak lehetne nevezni.

Ugyanigy vagyunk a szárazföldi hadsereg színeivel, mely tudvalevőleg fekete-sárga. Ezek a zászlók a régi német-római császári birodalom színei és zászlói voltak. Így maradtak a hadseregnél. Ezek a zászlók tulajdonképpen vörös-fekete-sárga színből állanak. A sárga mezőn nagy kétfejű fekete sassal.

Midőn megalakult az osztrák császári birodalom, ez az új osztrák állam örökölte az I. Napoleon által megszüntetett német római birodalmi színeket és német császári birodalmi ezimert. Ennélfogva ez sem osztrák szín, se nem osztrák ezimer. Ausztria is csak úgy kapta azt, mint a hogy most a közösügyeknél használják szokásból, sértő szándék nélkül. Habár a fekete-sárga zászló és a kétfejű fekete sas csak történelmi remniszcencia és nem jelenti azt, hogy a két független állam körül valamelyik hegemoniával bír a másik felett, mégis a külföldi reprezentációban helytelenül van alkalmazva ez a két jelvény, mert az által sem az osztrák, sem a magyar állameszme kifejezve nincs.

Ujabbán aztán úgy segítettek a dologon, hogy külföldön az osztrák-magyar követségi és konzulátusi épületeken két zászlót tűznek ki. A fekete-sárga zászló mellé felhúzzák a magyar trikolorot. Ámde a pecséteken és a ezimereken megmaradt a kétfejű sas. Már most, ha a fekete-sárga zászló nem Ausztria színe és a kétfejű sas nem Ausztria ezimere, akkor a külföldön csak a magyar állameszme nyer kifejezést a kitűzött zászló által, ellenben Ausztria nincs képviselve. Ha pedig a zászlót és a ezimert Ausztria sajátjának ismeri el, akkor az udvarnál és a hadseregnél, valamint a közös ügyeknél ezen fekete sárga zászló és kétfejű sas mellett mindenütt a magyar ezimert és zászlót is kellene használni, különben Magyarországon sérelem esik.

Ugyan törekszenek úgy a hadseregnél, mint az udvarnál és közös hivataloknál a tényleges állapotoknak megfelelőleg, helyesebb czimzéseket használni. Ámde a közös szín és közös ezimer valóságos Kolombus-tojás. Ezt a fogós kérdést még eddig nem sikerült megoldani. Szerény nézetünk szerint közös ezimer és közös szín teljesen érthetetlen dolog. Megkísérelték már ezt megcsinálni, de mindannyiszor igen nevetséges eredményre jutottak. A két független állam szövetségét csak két különálló zászlóval és ezimerrel lehet képviselni. Nekünk van nemzeti színünk és ezimerünk, válaszszon magának

TÁRGZA.

Drága vendégek.

Budapest egyik népes utcáján rég idők óta létezik még ma is N. kávéház, melynek tulajdonosa hasztalan követett el minden lehető üzletének az emelésére. Mintha valami átok sujtotta volna, csak nem akart az fellendülni.

Pedig nem lehet mondani, hogy az üzlet pangásának maga a kávé lett volna az oka. Rokonszenves külsejű, előzékeny, behízelt modoru volt. Gondoskodott szép kasszirőről, jó italokról, személyzete kifogástalan, a berendezés a mai kor igényeinek megfelelő volt. De hiába volt minden fáradság, minden küzködés. A vendégek nagyon gyéren látogattak. Este hét órakor már ásitott a kávéház az ürességtől. Csak vasárnap és ünnepnapokon volt egy kis élénkség. A vendégek számát szaporították azok, akivel a kávé rokonságban és üzleti összeköttetésben állott. Így aztán az ünnepnapokon volt egy kis forgalom. A pincéreknek ilyen napokon való sürgősforgásáról meglátszott, hogy pihent erők, oly szokatlanul mozogtak.

Hétfőn aztán újra siri esend állott be a következő vasárnapig. Ha úgy esténként egy vendég a kávéháza tévedt, nem tudták, hogy hová tegyék. A pincér az olvasó asztalhoz ültette, a főpincér azonban úgy találta, hogy az esetleges léghuzam

drága egészségének meg találna ártani s azért az ablak fölkéjébe vezette, míg a kávé ez ellen erősen tiltakozva a kassza melletti karos székbe nyomta.

A kávé megkérdezte, hogy mit kíván rendelni. A főpincér ismételte a kérdést, a pincér elment a piccoló feketéért, ezalatt a marqueur is odaugrott megkérdezendő, hogy nem kíván-e egy játszma karambolt csinálni? Tagadó válaszára az félrevonul. Mialatt a kávéját elhozták, a kávé egy halom újságot tett az asztalára; de nem juttathatta abba a helyzetbe, hogy vendége abból egyet is elolvashasson, mert engedelmeivel melléje ült és mesélt neki történeteket. A közben vett magának annyi bátorságot a vendégtől azt is megkérdezni, hogy nő-e, van-e családja és hogy mennyire szeretné őket ismerni.

Ha a vendég kissé korosabb volt, akkor a kasszirós kiszállott a trónusából egy ezüst szelencével s kedves kacintás közepette megkínálta a benne lévő burnóttal. Ha a vendég vett egy csipetnyit és abból felszippanzott, akkor a lesben álló marqueur jött közelébe, aki minden tüszentésre készenlétben volt a „kedves egészségére” kívánatával.

Ha a vendég távozásra készült, a fizető pincér és marqueur rögtön ott támadtak. Az egyik a kávé lapját, a másik a felöltőjét, a harmadik a botját adta kezébe. A kávé melegen és sokáig szorongatta a kezét, mintha sohasem akarta volna elereszteni, az ajtóig kísért. A „viszontlátásra”, mondta, háromszor is ismételte.... Hiába, azt a vendéget többé

az életben nem látták soha. Ha negligálták volna, ha azt mondták volna neki, hogy talán kap még egy kávé, ha a kávé rá sem hederített volna, akkor talán inkább viszontlátta volna vendégét a kávé.

Hogy a dologra térjek, így ment ez hosszú időnkig, úgy, hogy a kávé kénytelen volt a kávéháztól valami módon megszabadulni. Néhány ügynököt mozgósított; jártak is a vevők, de hamar átláttak a szítán: az üzlet ingyen sem kellett.

Volt egy ügynöke a kávésnak, aki emberfeletti erővel dolgozott azon, hogy az üzletet valami vevőre tukmálja; de hiába való volt minden fáradozása.

Egy napon ez az ügynök diadalmas arccal rontott be a kávéshoz.

— Meg van! meg van! — sikoltotta.

Előadta, hogy holnap újra eljön egy vevő, de ez átveszi az üzletet. Nem fog visszariadni a kávéház ürességétől. Mialatt a vevő az üzlet menetét fogja vizsgálni, ezalatt vendégek fognak ki, be járkálni a kávéház ajtaján. A pincérek betegek lesznek a sok lőtás-futástól: a biliárdgolyók napvilágot fognak látni, a kártyasztaloknál fiatalberek fogják verni a blattot, a Martell-cognacot üveg végre fel lesz bontva, sőt Apisette és társai is pohárra kelnek.

A kávé mitsem értett a biztatásból, csak mikor az ügynök a fülébe sugott valamit, kezdett eszmélni. A kávé örömtől sugárzó arczáról meglátszott, hogy ügynöke zseniális tervet forralt ki. Az ügynök száz forintot kapott a kávéstól hadi célokra.

Ausztria egy külön szint és czimert és ezt kettősben használjuk. Ez a dualizmus. Ez fejezi ki a két állam függetlenségét, melyen a mostani monarchia szerkezete nyukszik. A magyar hadsereg, a magyar külügy, a magyar udvartartás nem szűnt meg, habár az ausztriai hasonló intézményekkel közössé tétetett. Az 1848-iki törvény pedig a magyar államiság minden vonatkozásában a magyar nemzeti szín és czimer használatát rendeli el. Ennélfogva a fekete-sárga zászlót és kétfejű fekete sast inkább eltűnjük, ha már másként nem lehet, de valamely ujonnan létesítendő heraldikai alak, egy közösügyes czimer és zászló létesítéséhez hozzá nem járulhatnak.

Ellenben szüntelen követeljük a magyarszinek és magyar czimer használatát, a magyar független államiság kifejezését a közös ügyeknél. Tartsa meg sajátjának Ausztria a régi német birodalmi zászlót és czimert. Hisz a mostani nemzetiségi bonyodalmak mellett haszontalan erőlködés lenne új zászlót és új czimert csinálni az ausztriai birodalom számára. Ezen recipált osztrák lobogó és osztrák czimer mellett pedig használjuk a magyar zászlót és magyar czimert, mert csak ez fejezheti ki állami függetlenségünket és önállóságunkat a dualizmus keretében. A dualizmus két önálló félt jelent. Ezek individualitását pedig külön jelvényekkel lehet kifejezni. A közös szín, közös czimer által egészen elhomályosíthatnák a kettős állameszme és egy új státuseszme lépne előtérbe. Mi pedig függetlenek és önállóak akarunk maradni, bár a dualizmus mellett rendületlenül kitartunk.

Jogos és elengedhetetlen kívánságunk

a magyar állami nyelv minél intenzívebb használata a hadseregben és a közös intézményekben. Sajnos, hogy ebbeli jogos igényeinket legujabban nemzetiségi politikai nehézségekre való hivatkozással akarják elütni. Ezt meg nem engedhetjük. Nem akarunk itt a „Hier“-rel való jelentkezésre célozni, mert ez inkább a katonai figyelemhez tartozik, melyet megsérteni sohasem szabad.

A magyar nyelv állami nyelv. Ezt tudni kell a közös minisztereknek, aközös hivataloknak, a közös tiszteknek. Tudjuk, hogy nem lehet egyszerre egy diplomáciai kart nevelni az új szisztéma számára. Elengedjük tehát, ha a régebbi közös hivatalnokok nem tudtak magyarul. Ámde jogos felháborodást keltett egész Magyarországon az a szomorú tapasztalat, melyet a magyar delegációban is szóvá tettek, hogy a keleti akadémián és általában az osztrák-magyar diplomáciai karban egészen elhanyagolják a magyar nyelvet. Ezt tűrnünk nem szabad. Ezért csak helyeseljük a magyar delegáció eljárását, hogy ez a magyar nyelv mellőzését szó nélkül el nem hagyja. De már itt az ideje; immár erőiesen tegyünk is valamit az iránt, hogy jogos nemzeti aspirációink valahára megvalósuljnak a dualizmusban.

R.

Országgyűlés.

Budapest, jan. 18.

A képviselőház mai ülésén az elnök bemutatja a miniszterelnök átiratát a kvótára vonatkozó királyi döntés másolatával.

Komjáthy Béla napirendre kéri tűzni a királyi döntést. Hogy a parlament ellenőrző jogát gyakorolhassa, tudni kell, mily adatok alapján történt a döntés. Kérdés az is, hogy az uralkodónak joga van-e egyáltalán többször dönteni. Ha a döntést nem tűzik napirendre, király önkény aktusa előtt állunk.

Szóll K. miniszterelnök azt válaszolja, hogy a döntés nem vehető a tárgyalás alapjául. (Tiltakozás a szélsőbaloldalon.) Miniszteri felelősség szempontjából azonban nincs kifogása annak megvitatása ellen, hogy a törvényes formák megtartattak-e. A kvóta-kérdés újabb tárgyalásához nem járul. A királyi döntés nem nehézményezhető s házhatározattal nem semmisíthető meg. (Ellenmondás a szélsőbalról.)

Komjáthy B. A király nem zsarnok; mi pedig nem vagyunk szolgák. A miniszterelnök ismétli, hogy a királyi döntés nem tárgyalható, de a miniszteri felelősség szempontjából való vitát nem ellenzi. Nem engedi, hogy a dolgok összezavarassanak. A delegációnak semmi köze a kvótához. A delegáció megállapítja a közös költségeket; az országgyűlés beállítja a költségvetést a fedezet szempontjából. Hogy a kvóta megállapítása félre a törvénnyel ellenkezik, az a tények elcsavarása. A félre való döntéssel különben — ugymond — az ország érdekében akart cselekedni, Komjáthy kérdésére kijelenti, hogy a kormány félre a kvótát ezen évre beállítja a költségvetésbe. Ha pedig később a második félre szükség mutatkozik az új kvóta megállapításának, ez egyszerű számítás dolga. A királyi döntés mindig megújítható, mikor nincs megállapított kvóta.

Polónyi hozzászólása után, a vitát berekesztették.

Komjáthy visszavonja indítványát, mire a miniszterelnök indítványát, tudniillik a miniszterelnöki átiratnak a törvényes formák megtartása szempontjából való tárgyalást egyhangulag elfogadják. Következik a véderőjavaslat az ujonczjutaléknak az 1900-ik év végéig való fenntartásáról szóló javaslat. Münnich elfogadásra ajánlja a javaslatot. Tóth János, Rátkay és Fejérvári miniszter felszólalásai után, mely utóbbi szerint az ujonczjutalék tekintetében ex lexről szó sem lehet a javaslatot általánosságban elfogadták a szélsőbal szavazatai ellenében.

Jótekonyságról.

A túl kegyetlen napjain a szegények felé száll a jólelkű embereknek gondolata és szíve. Ezért a tél az igazi szezonja a jótekonyságnak, emberi érzelmek e legnemesbikének s ezért lett nekünk épp e héten aktuálissá, hogy a társadalom jótekonyságáról elmondjunk egyet-mást.

A mi társadalmunkban is számos intézménye van a jótekonyságnak. Egyletek, társaságok, klubok, intézetek szolgálják a jótekonyság ügyét. Hol több bensőséggel, hol több zajjal: intézménye változtatja. De mindenestre vannak ilyen jótekonysági intézeteink, a melyeknek célja és feladata a nyomorok enyhítése.

Vannak jótekonyság egyéneink is, s nem mondhatni, hogy társadalmunk csak együttesen érez és gyakorolja a jótekonyságot; egyes emberek is gyakorolják. De viszont azt is konstatálni kell, hogy ez az egyesek által gyakorolt jótekonyság nem elég általános nálunk. A mi társadalmunkban ritka intézmény, hogy az egyeseknek, vagy az egyes családoknak szegényeik volnának, a kik ez egysektől vagy e családoktól bizton várhatnák a támogatást. Még nagyobb baj, hogy nálunk az egyesek és a családok várják, míg a szegények keresik fel őket s nem ők maguk keresik a szegényeket. Ily módon a szegényeknek egy nagy csoportja a szemérmes szegények nem jutnak támogatáshoz. Testi nyomorát, kétségbeesett helyzetét nem minden szegény tárja fel önként; a jótekonyság szívé embernek arra kell törekednie, hogy behatoljon a szegények leplezett titkaiba és találja meg az igazi nyomort ott, a hol azt szegénykezve rejtgetik. Hiába veted az ilyen szegénynek a szemérmét, hogy a büszkeség nem fér össze a szegénységgel; de a lélek büszkesége esetleg olyan tulajdonság, mely veleszületett a te szegénnyel, vagy esztendő jó sorsa belenovelte, beleoltotta.

Zoli.

Másnap csakugyan így volt, ahogy az ügynök előre megjósolta.

Már délután 1 óra tájban özönével szállingóztak a vendégek a kávéházba. Feketekávé, punsch, cognac, minden előkerült, ami a kávéházban kapható. Volt olyan vendég is, aki fehér kávé rendelt tejes kalácsossal. Nem uri tempóra vall, közvetlen ebéd után nagy pohár kávé három nagy darab tejes kenyérral bekebelezni, de annyi feltételezhető, hogy a sok vendég között ilyen is akadhat.

Hát a billiárdasztalok: ott volt csak igazi zsi-bongás. A vendégek veszekedtek azon, hogy ki játszik előbb. A markeur valószínűségi bijói szerepet játszott. A dákók csak úgy ropogtak, a golyók vadul szaladgáltak össze-vissza, mint a lovak, melyeket az istállóból ahoz nem értő emberek riasztanak ki.

A kártyasztaloknál csörgött a rézpénz és pengett az ezüst. Veszettül verték az adutot és úgy rikoltották a kontrát, hogy a kávéházi tálcázák csak úgy zugtak bele.

Fizetek, vannak és kontra, pinczér kávé: kiáltozások; csörgés, csengetés, szaladgálás, kopogás, csikorgás, csapkodás, nevetés, zugás, zsi-bongás zaja élénkítette meg a kávéház régi esendjét.

Az üzletet átvenni szándékozó, egy köpezős ur mindig jelen volt. Rendkívül meglehetett elégedve a forgalommal, mert kijelentette a kávésnak, hogy a kikötött áron kész átvenni az üzletet és pedig már holnap délután.

Mikor a vevő eltávozott, az ügynök és kávé örömmel majd kiugrottak a bőrükből. A kávé belenyult a kabátja belső zsebébe, kivett egy százast és kérte az ügynököt, hogy csinálna bányon vele, hogy az összeget lehetőleg egyenlően ossza ki a vendégek között és nem ben a kávéházban, hanem künn valahol és ne ma ossza ki, hanem holnap közvetlen ebéd után, mert eddig eltalálják költeni.

Ugy is történt. Másnap ebéd után a kávéház

közelében már lehetett látni fel és alá járó alakokat, melyek később egyes csoportba verődtek.

Szerencsétlenségre a vevő éppen akkor talált a kávéházba menni, mikor annak a kedves vendégei. Feltűnt neki nagyon, hogy a különböző arcu és ruházatu emberek, mintha egy családból valók lettek volna mivel egyszerre nyitottak be a kávéházba.

Mélyebb megfigyelés után, csakhamar bekezdte látni, hogy öt egy szédelgés áldozatául szemeltek ki.

Odament a kávéshoz és azt mondta neki, hogy meggondolta a dolgot. Az üzletet csak négy hét múlva ohajtja átvenni, addig majd mindennap eljön és megfigyeli az üzlet mentét.

A kávé majd elájult ijedében e kijelentésre. Hiszen addig a Darius kincse sem lesz elég ezeknek az éhes vendégeknek, addig párszor tönkre megyen, gondolta.

A kávé minden-lehetőt megtett, hogy a vevőjét a rögtöni átvételre bírja, ki végre hosszas huzakodás után hajlandónak mutatkozott a holnap nap bevásárlása után az üzletet átvenni. A kávé meg volt elégedve. Gondolta magában: isten neki, még egy százast bánja. Eljött a nagy nap, vele együtt a drága vendégek. Ugyanaz a zaj és lármá. A vendégek már annyira megszokták azt az uri állapotot és úgy parancsolgattak, mintha egyebet se tettek volna egész világ életükben. A kávé meg leste a vevőjét. Már be is alkonyodott, de az még sem jött. Másnap reggel kapott egy levelet a következő tartalommal: „Uram! Az ön kávéházában nagyon drága vendégek járnak, ilyen fényes üzletre nem reflektálok.“ Az ügynök pedig neszét vette a fiaskónak, megugrott.

S a jótékonyág gyakorlásának nagy titka éppen az, hogy meg kell találni az ilyen legtitkosabb rugókat. A szemekkel e rugókat hiába keresed, csak sziveddel érezheted ki, de akkor igazán legyen szíved és jótékonyágod őszinte legyen.

Nem vennők sokért a lelkünkre azt a terhet, hogy társadalmunk jótékonyágától az őszinteséget elvitassuk, de rá akartunk mutatni a módokra, melyeken társadalmunk a maga őszinteségéről tanúságot tehet. Aki társadalmi életünket megfigyeli, sőt társadalmi életünk minden egyes tagja tudja jól, hogy mennyi visszaélés történik nálunk a jótékonyág őszinteségével, az igaz, hogy mindkét részről, a jótékonyágot gyakorlók és a jótékonyágot élvezők részéről egyaránt. Az egyik részről a jótékonyágot csak látszattért, mutatósággal okából gyakorolják, a másik részről azok veszik igénybe a jótékonyágot, a kiknek arra szükségük nincsen. De ez utóbbi kevésbé veszedelmes az előbbinél, mert igen okosan jegyezte meg egy régebbi író, hogy inkább kilencvenkilenc olyan embernek adj alamizsnát, aki nem szorul rá, csak meg ne vond az alamizsnát egyetlenegtől, aki rászorul.

De veszedelmes játékokat üznek azok, a kik a jótékonyággal pompázni akarnak. Ezek rászabadítják a jótékony intézményekre azokat, a kik szándékosan arra alapítják existenciájukat, hogy a jótékonyágot igénybe vegyék és viszont kétségbeesztik az igazi szegényeket, a kik félnek bekopogtatni ott, a hol óriási néptömeg szemeláttára osztogatják az alamizsnát, nálunk a szegények téli felruházását ünnepélynek rendezik, a hová meghívják a nagyvilágot, hogy a nagyvilág szemeláttára alázzák meg a szegényeket meleg ruhával, meleg levessel. Nem hogy titkon, rejtve adnák oda a meleg ruhát a szegénynek, hogy mintegy látbatatlan kéz, a társadalom jótékony keze adja. Ezt a rossz szokását a jótékonyágnak, a nagy nyilvánosság előtt való gyakorlását meg kell szüntetni. Erről a rossz szokásról le kell tenniök az igazán jószívuéknak, mert ezzel a régi rossz szokással csak ártanak a jótékony intézményeknek, oly annyira, hogy ezek be sem tölthetik helyes és üdvös céljaikat.

Csak egy-egy ötletet vetettünk oda a mi jótékonyágunk világából, mert a jótékonyágról nem beszélni kell, hanem a jótékonyágot gyakorolni kell. S most, mikor a télnek igazi jele, a hó, tornyokban emelkedik utcáink szegélyein, mikor minden percz fagyot hozhat, most még kevésbé van ideje a szónak, mint egyébkor. Tenni kell! A szívek nyiljanak meg s áradjon belőlük az igazi jótékonyág melege.

Ujdonságok.

Kinevezések. A pénzügyminiszter a deési m. kir. pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőhöz Boér Ferencz sepsiszentgyörgyi pénzügyi számellenőrt m. kir. pénzügyi számvizsgálóvá nevezte ki. — A marosvásárhelyi ítélőtábla elnöke Zsigmond Imre sepsiszentgyörgyi lakos végzett joghallgatót, a marosvásárhelyi ítélőtábla kerületében ideiglenes minőségben díjas joggyakornokká nevezte ki.

— **Gazdák figyelmébe.** M. kir. földmívelésügyi miniszter 101107 szám alatt következő leiratot intézett megyénk főispánjához: „Nagyméltóságú Főispán ur! A burgonya termelés fokozatos javítását illetőleg szegényebb sorsu kiskgazdák ez irányban támogatását az eddig követett és célirányosnak bizonyult módok szerint, a jövő év tavaszán folytatni és a Nagyméltóságod kormányzatára bízott vármegyére is kiterjeszteni kívánom, felkérem Nagyméltóságodat, hogy engemet a vármegye mezőgazdasági bizottsága, illetve gazdasági egyesülete közreműködésének igénybevételével legkésőbb 1900. február hó 15-éig tájékoztatni sziveskedjék arra nézve, hogy a kormányzatára bízott vármegye különösen hegyvidéki járásának területén ily kiskgazdák minő mennyiségben óhajtanának kedvezményes árért burgonya vetőgumóhoz jutni. A burgonya vetőgumó kedvezményes árát métermázsánként 2 k. azaz kettő koronában állapítom meg, bérmentesen szállítva s a burgonya ára lehetőleg az átvételnél, de legkésőbb 1900. évi szeptember hó 1-éig az illető járás főszolgabírói hivatal útján lesz az adóhivatalba befizetendő. A kiosztásnál irányt adóul tekintem, hogy egy-egy

kiskgazda 5 q-nál azaz öt métermázsánál nagyobb mennyiséget nem kaphat. Felkérem végül Nagyméltóságodat, hogy ide vonatkozó jelentését a fenti határidőig annál is inkább megtenni sziveskedjék, mert ezen határidőntul beérkező jelentkezéseket figyelembe nem vehetek. A felterjesztésben megjelölendő, hogy a burgonya mennyiség, kinek címén és melyik vasuti állomásra szállítandó. Fogadja Nagyméltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. Budapest, 1900. évi január hó 13-án. A miniszter megbízásából: Tormay s. k.

— **Az új század és „nincs kopasz fej”.** (Közli egy kopasz fej.) Az új század nálunk is megemberelte magát és a modern találmányok egész sorozatát irtják ki az ószázadbeli ezélszerűtlen rendszereknek. Az új század első ujtásának eszközlője nálunk, Jánovits Sándor fodrászüzlet tulajdonos, ki újja alakított fodrászüzletében nemesak fejmosó készüléket rendszeresített, de vendégeinek kényelmére, számozott elzárható fiókokot is rendezett be, melyekbe a párisi modern fodrász üzletek mintájára, kiki saját borotváját, hajfésűjét, bajuszkötőjét vagy hajkeféjét elzárhatja, miáltal elejét veheti mindazon haj vagy bőrbetegségeknek, melyeknek idegen eszközök használása esetén átszármozás vagy fertőztetés által, kitéve lehetne. Ilyen módosított rendszer mellett megszűnnék a hajkihullás is és a XX-dik század generációjának szálló igéje leend, hogy: „Nincs többé kopasz fej”. Mindezt lapunk hirdetési oldalán bővebben van ismertetve, melyre felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

Közgazdaság.

Minő szabályokat kövessünk új gyümölcsösök létesítésénél?

Bár a gyümölcsösök létesítésének szabályai egy a szaklapokban, mint a speciális szakkönyvekben nem egyszer voltak már ismertetve, mégis minduntalan találkozunk olyanokkal, kik a gyümölcsösök létesítésénél még a legelemibb ismereteket sem bíráják, s ennél fogva a legszükségesebbeket is figyelmen kívül hagyják. Éppen ezért nem vélünk felesleges munkát teljesíteni akkor, midőn alábbiakban közlésszük rövid kivonatban azon szabályokat melyek egy új gyümölcsös létesítésénél útmutatóul szolgálhatnak.

A gyümölcsös hasznavehetőségének egyik legelső kelléke a jó fekvés. Jónak mondják ezt akkor,

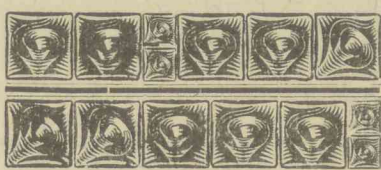
ha a gyümölcsös észak fől hegyektől védve dél felé lejt vagy ha nyugatról kelet felé húzódik. Az inszoláció, a napnak való kitettség lényeges szerepet játszik a hely megválasztásában s azt mondhatjuk, hogy minél kedvezőbb az, annál jobb, szebb és több gyümölcsöt termelhetünk. A magasan fekvő viharoknak ki nem tett szabad terek, hol a levegőnek szabad mozgása van, nagyon kedveznek a gyümölcsösnek, a mennyiben a tavaszi fagy nem oly gyakori, míg ellenben ennek ellenkezőjét találjuk.

A jó fekvés mellett nem kevésbé fontos a gyümölcsösnek talaja is. Terméketlen agyag, székes-, vadvizes- és tőzegtalajok gyümölcsösnek nem való; ellenben a középkötöttségű márgás talajok kitűnőek. Az ilyen talajt ősszel jó mélyen meg kell forgatni, télen át érdes rögökben hagyni s a beültetéshez csak tavasszal hozzáfogni, midőn a föld fagya már teljesen kiengedt s a fák már fakadni kezdenek. Az ültetéshez szükségelendő csemeték, melyek még ősszel szedettek ki, az ültetés előtt a gyökérnél visszavágandók s egy két napra állott vízbe helyezendők, hogy a gyökerek vizet szívhasanak magukba. A gyökerekre a vízből való kivétel után porhanyósföldet szórunk, úgy, hogy az a gyökerek közötti minden hézagot betöltsön, mert ellenkező esetben a gyökér könnyen megpenészedhetik. Ily előkészületek után a fát a gödörben teljesen betemetvén, jól megöntözzük s felül a tövet pozdorjával vagy aprószalmás trágyával befedjük.

A fa törzséről az oldalhajtásokat több! levagdosni nem szabad, mert minél több hajtás marad meg, annál több levél fejlődik s így a fa annál erőteljesebb lesz. Ha ellenben a fa hibás, megromlott részekkel bírva, azokat le kell vagdalni.

Arra is ügyelni kell, hogy a sebzett részek gondos ápolásban részesüljenek, e célra szolgál a viasz vagy pedig a marhatrágya, agyagföld és hamuból álló keverék, melylyel a seb bekenendő s nyirkos szalmával bekötendő.

Az elültetéstől számított harmadik-negyedik esztendőben ezélszerű lesz már a trágyázásról gondoskodni, melyet vagy komposzt vagy műtrágyák segítségével eszközölünk. Végrehajtási idejéről legalkalmasabb a tél kezdete, midőn is a fa alját megporhanyítjuk, a trágyát a porhanyóra elkészített földre szórjuk s azzal összekeverjük. A foszforsav tartalmu trágyák, nevezetesen a szuperfoszfát, a mely a gyümölcsképződésre van igen jóhatással ősszel alkalmazandó, ellenben a chilisalétrom, a mely a faképződését segíti elő nagy mértékben, tavasszal szórando ki.

Az eredeti Pekárek-féle china és ceylon theákat, valamint a Pekárek-féle közvetlen Angolországból importált jamaika-rumokat tisztelettel ajánlja Jan-csó F. Lajos Kézdi-Vásárhelyt.

(3. 1—1.)

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy **Budapestről e hó 24-én Kézdi-Vásárhelyre** érkezem s itt a Millennium szállodában 20 napra terjedő fogászati gyakorlatot folytatok és a mai kor igényeinek megfelelő modern berendezésű

Fogászati műtermemet

megnyitottam. Készítek **Új** találmányu mű-szájpapokat, mű-orsőveket s torokcsőveket, obturátorok, mű álkapcsokat, egyes és egész fogsorokat, teljesen amerikai mód szerint, szájpap nélkül, rágasra igen alkalmasok arany, ezüst, opál, fonsor, kaucsuk, celuloid, tremént, gutapercha, stb átmetszetű, jó élesek, többféle művészies kivitelben. Minden fájdalom nélkül, kiváló szakértelemmel 24 óra alatt végeztetik. 10 évi jótállás. Hivatalnokok, diákok és katonáknak 20 százalék árengedmény. Kívánatra a házhoz is megyek. Szakszerű tanácsot bárkinek is szívesen adok. K.-Vásárhely igazolt szegényeinek teljesen ingyen készítek bármilyen műveletet d. u. 1—2 óráig. Fogsor tisztítás, ferdén nőtt fogak helyrehozatala.

A nagyérdemű közönség bizalmát és pártfogását kérve,
kiváló tisztelettel:

(4. 1—1.) **BARNA I. fogspecziálista**
Budapestről.
Műtermem Kis-diófa-utca 3.

Tisztelettel hozom a n. é. közönség becses tudomására, hogy üzlethelyiségemet a Takarékpénztár piaczori épületében az ev. ref. templommal átellenben helyeztem át, ahol minden a nyomdai szakba vágó munkákat u. m. : körlevelek, falragaszok, bárcza könyvek, számlák, üzleti- és névjegykártyák, levélfejek, gyászjelentések, eljegyzési, esküvői és alkalmi meghívók, levélborítékok czégnomással, folyóiratok, könyvek és füzetek gyors és pontos elkészítését a legjutányosabb árak mellett vállalom el.

Nagy nyomtatvány raktárt tartok közgazgatási, körorvosi, egyházi stb. hivatalok részére. A közgazgatási nyomtatványokat készpénz fizetés mellett mélyen leszállított áron adok el.

Továbbá dusan felszerelt papír, írószer- és könykereskedést rendeztem be, ahol elvállalom bármely műnek, folyóiratnak, lapnak megrendelését a legnagyobb százalék leengedéssel.

Mindenféle könyvek bekötése a legjutányosabb áron.

Eddigi pártfogását megköszönve, kérem azt részemre továbbra is fentartani.

Kiváló tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
nyomdatulajdonos.

Honi ipar.

Gyári raktár.

A n. é. közönség becses tudomására kívánom hozni, hogy a Takarékpénztár piaczori épületében, az ev. ref. templommal átellenben a mai kornak megfelelő

BUTOR RAKTÁRT

rendeztem be, a hol raktáron tartok mindig:

Szalon-, ebédlő-, hálósoba berendezéseket, u. m. : ruha- és étszekrényeket, szalon- és ebédlőasztalokat, ágyakat, mosdó- és éjjeli szekrényeket.

Továbbá magas, félmagas-hátú és heverő diványokat, garnitúrákat, lószőr- és afrikai matraczokat, fali, álló- és toalett tükröket, nád- és préselt ületű hajlitott székeket, ablak carniskat, stb. stb.

Összeköttetéseimnél fogva butoraimat az első honi gyáraktól szereztem be és így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy azokat a legszebb kivitelben nagyon olcsó árak mellett árusítom el.

Raktáram szíves megtekintését kérve, magam becses pártfogásába ajánlva

vagyok kiváló tisztelettel:

Ifj. Jancsó Mózes,
butorraktáros.

Legujabb fodrászüzleti berendezés!

Tisztelettel van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy a helyi piacon 20 év óta fennálló, jó hírnévnek örvendő

FODRÁSZ ÜZLETEMET

a jelenkor igényeihez megfelelőleg Párisi rendszer szerint rendeztem be.

Ez ujtásommal minden egyes t. vendégem külön haj- és bajuszkéfét, fésűt, bajuszkötőt, borotvát kap, mik is üzletemben berendezett záros fiókokban őriztetnek; továbbá a legujabb fejmosó készülékre becses figyelmüket felhívom. Ezzel tehát elejét vélem venni esetleg minden e téren származható ragályos betegségnek.

Midőn ezen ujtást szíves tudomásukra hozom, ez is egy bizonyosága annak, hogy t. vendégeim óhaját és kényelmét áldozatok árán is teljesíteni kötelességemnek tartom.

Szíves pártfogásukat továbbra is kérve,

maradok szolgálatjukra kész tisztelettel:

Jánovits Sándor,
fodrász.

Az 1895. évi cairoi s az 1896. évi londoni egészségügyi kiállításokon díszoklevéllel s arany éremmel kitüntetve. Orvosi tekintélyek által kipróbált s nagyobb kórodákban kitűnő sikerrel használt külszer:

REUMA-SZESZ

ezt s kiváló gyors hatása a test bármilyen csúszos bántalmait, u. m. köszvény, bsuz, reuma ischiás, asthma, stb. ellen.

Hatása némely esetben meglepő, amennyiben gyakrabban idültébb eseteknél is már egyszeri bedörzsölésnél a fájdalmakat teljesen megszüntette.

 Fog- és tejtájást 5 perc alatt megszüntet.

Egy üveg ára használati utasítással 1 korona, erősebb üveg 2 korona 40 fillér. Főraktár Budapesten: Török József ur gyógyszerárában, Király-utca 12. és dr. Egger A. ur gyógyszerárában, Váci-körút 17. szám. — Ugyszintén a főváros összes s a vidék csaknem összes gyógyszerárában, valamint a készítő

WIDDER GYULA gyógyszerésznél

S.-A.-Ujhely.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Ugyszintén: TENKI ISTVÁN zágoni gyógyszerésznél.
(146. 8—10.)